

СИЛАБУС

з навчальної дисципліни «Інформаційне підтримка наукової діяльності» для здобуття третього освітньо-наукового рівня вищої освіти Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 3 кредити (ECTS): 14 годин лекції, 16 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота.

Викладач курсу – **Ніколаєнко Наталія Миколаївна**, канд. наук із соціальних комунікацій., асистент кафедри ЮНЕСКО «Філософії людського спілкування та соціально-гуманітарних дисциплін» (<http://new.khntusg.com.ua/people/spivrobotniki-kafedri>)

Опис курсу

Пререквізити - базові знання з дисциплін: Українська мова (за професійним спрямуванням) Філософія, педагогіка, іноземна мова (за професійним спрямуванням), академічна доброчесність, інформатика, технічні засоби навчання, основи наукових досліджень

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Навчальна дисципліна «Інформаційне підтримка наукової діяльності» посідає важливе місце в структурно-логічній схемі підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» і буде корисна майбутнім фахівцям при формуванні у них базових принципів, підходів та методології наукового дослідження, способів пошуку наукової інформації, її класифікації та відбору. Одержання практичних навичок у пошуку різноманітних джерел інформації та використання інформаційних ресурсів у т.ч. із іноземних БД.

Вивчення дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати: сучасні системи пошуку та оброблення інформації, технології пошуку й добору джерел наукової інформації, нормативно-правові акти, що регулюють інформаційну діяльність в Україні, наукові пошукові системи, національні та світові інформаційні ресурси галузі, алгоритм пошуку необхідної галузевої інформації в базах даних, принципи академічної доброчесності, напрями розвитку єдиного інформаційного середовища, організацію роботи бібліотек.

уміти: формувати теоретичні знання про галузеву наукову інформацію, оцінювати сучасний стан, структуру та тенденції розвитку вітчизняної системи інформації у т.ч. галузевої, самостійно орієнтуватися в інформаційних потоках інформації, аналізувати законодавчі акти, демонструвати базові навички роботи з мережею Internet та галузевими ресурсами, здійснювати пошук, зберігання та розповсюдження галузевої інформації, застосовувати методи аналітико-синтетичної переробки, зберігання та поширення інформації, користуватися навчальною, довідковою, нормативною, науковою літературою для вирішення професійних завдань, проводити оцінку достовірності та об'єктивності інформації, здійснювати пошук необхідної галузевої інформації в наукових національних та світових базах даних, орієнтуватися в принципах організації роботи бібліотек в Україні та за межами її держави.

Мета курсу – формування у майбутніх фахівців базових принципів, підходів та методології наукового дослідження, способів пошуку наукової інформації, її класифікації та відбору. Одержання практичних навичок у роботі з різноманітними джерелами інформації.

Завдання курсу – вивчення низки ключових теоретичних понять, категорій, тенденцій і сучасних можливостей інформаційного пошуку, розгляд основних джерел отримання наукової інформації. Важливого значення для наукової роботи набуває вміння аналізувати, грамотно цитувати, анотувати, складати наукові огляди.

Інтегральні компетентності:

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницької діяльності у сфері менеджменту, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики з пошуку, аналізу та використання наукової інформації.

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу, філософського тлумачення, отриманих результатів та розуміння сутності досліджуваних явищ.

Здатність генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність)

Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати навички у розробці і реалізації наукових проектів та програм.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

Здатність до ретроспективного аналізу наукових джерел інформації у напрямі дослідження проблем, оцінки та синтезу нових та комплексних ідей з досліджуваних питань на високому професійному рівні, що створюють нові знання, з використанням прогресивних методів наукового пошуку.

Здатність використовувати новітні інформаційні технології та інструменти, прогресивні програмні продукти, можливості глобальної мережі Інтернет у процесі продукування нових знань, отримання науково-практичних результатів у галузі.

Здатність у проведенні критичного аналізу наукових джерел інформації, наукових та професійних текстів.

Програмні результати навчання. В результаті вивчення курсу здобувачі мають отримати:

Знання та розуміння теорії і методології з системного аналізу, етапів реалізації системного підходу при дослідженні процесів та явищ у соціально-економічних системах.

Знання основних теоретичних понять у галузі інформаційних технологій, застосовувати методи аналітико-синтетичної переробки, зберігання та поширення інформації.

Спроможність розробляти та реалізовувати наукові проекти і програми в галузі управління та адміністрування в соціально-економічних системах різних масштабів та рівнів.

Навички критичного аналізу джерел інформації – освітніх, наукових та професійних текстів при дослідженні процесів та явищ у соціально-економічних системах.

Знання і навички з формування первинного інформаційного простору наукового дослідження, класифікації і відбору джерел інформації.

Структура курсу

Тема 1. Теоретичні основи інформаційного забезпечення наукової діяльності.

Поняття інформаційне забезпечення галузі. Науково-технічна інформація. Класифікація джерел інформації. Офіційна інформація. Первинні джерела інформації. Вторинні джерела інформації. науково-технічної інформації України. Система інформації АПК України. Основні етапи еволюції вітчизняної системи інформації АПК України. Елементи і основи функції сучасної системи інформаційного забезпечення АПК України.

Тема 3. Організаційно-правові документи, що регулюють діяльність системи інформаційного забезпечення України. Споживачі наукової інформації. Принципи визначення потреб в інформації.

Нормативно-правові акти, що регулюють діяльність системи інформаційного забезпечення АПК України. Конституція України, Закон України «Про інформацію», Закон України «Про науково-технічну інформацію», Закон України «Про Національну програму інформатизації», Закон України «Про доступ до публічної інформації».

Споживачі наукової інформації. Поняття інформаційна потреба, інформаційна підтримка, інформаційна послуга. Методи вивчення інформаційних потреб фахівців галузі.

Тема 4. Бібліотеки України в системі цифрових комунікацій. Електронні бібліотеки. Використання ресурсів електронних бібліотек в науковій діяльності. Цифрові архіви відкритого доступу. Національний репозитарій академічних текстів NRAT.

Електронні бібліотеки: етапи формування, структура. Електронні документи: визначення, типологія і властивості. Електронні ресурси: бази даних. Електронні каталоги. Метадані. Повнотекстові електронні журнали. Електронні книги. Довідкові матеріали, енциклопедії, словники, інші види електронних ресурсів. Політика в області створення електронних бібліотек «Ініціатива відкритого доступу» (Open Access Initiative). Створення цифрових архівів наукової інформації. Міжнародні проекти. Відкриті архіви України. Основні типи відкритих архівів України: інституційні репозитарії, електронні архіви навчального контенту, дослідницькі, електронні журнали та ін.

Тема 5. Сучасна система пошуку та оброблення інформації. Основи інформаційного пошуку. Аналітико-синтетична обробка документів.

Поняття інформаційного пошуку та аналізу інформації. Технологія пошуку і добору джерел. Інформаційно-пошукові мови. Види каталогів. Аналітико-синтетична обробка документів.

Бібліографічний опис та його обов'язкові елементи. Сучасні стандарти бібліографічного опису. Бібліографічний відбір та критерії відбору інформації.

Тема 6. Ресурси Інтернет. Міжнародні та вітчизняні бази даних в галузі сільського господарства, економіки.

Інформаційні web-ресурси сільськогосподарської тематики: типологія, призначення, характеристика. Загальна характеристика спеціалізованих інформаційно-пошукових систем. Методика пошуку в інформаційно-пошукових системах:

1. Наукова бібліотека Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка [Електронний ресурс] : сайт. - Електрон. Дані. - Режим доступу: <http://books.khntusg.com.ua/>
1. Електронний архів ХНТУСГ ім. П. Василенка. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://dspace.khntusg.com.ua/?locale=uk>.
2. Харьковская государственная научная библиотека имени В. Г. Короленко [Электронный ресурс] : сайт. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААНУ [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <http://www.dnsgb.com.ua/>
4. Навчально-методичний центр «Агроосвіта» [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <http://agroosvita-online.com.ua/>
5. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Національна академія аграрних наук України [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <http://naas.gov.ua/>
7. УКРАПРОТЕКА [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <http://dnsgb.com.ua/dnsgb.html>
8. АГРОПРОМ [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: – <http://agroprom-ua.com/>
9. АГРОС [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: – <http://www.cnshb.ru/>
10. AGRIS [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: – <http://agris.fao.org/>,
11. AGORA [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: – <http://www.aginternet.org/>,
12. EBSCO [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: – <http://www.ebsco.com/>
13. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>

14. Клуб економістів [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу <https://www.economists.org.ua/> розділ «Відкриті лекції»
15. Центр економічної стратегії [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу <https://ces.org.ua/red-lines/> розділ « Дослідження»
16. Сайти провідних закладів вищої освіти економічного спрямування
17. DOAJ (Directory of Open Access Journals) [Електронний ресурс] : – сайт. - Режим доступу: <http://www.doaj.org/>
18. ФГБНУ «Центральная научная сельскохозяйственная библиотека» [Электронный ресурс] : сайт. - Режим доступа: <http://www.cnshb.ru/>
19. Scopus [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <http://elsevierscience.ru/products/scopus/>
20. Web of Science [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <https://clarivate.com/products/web-of-science/>
21. Google Scholar [Електронний ресурс] : сайт. - Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/>

Тема 7. Інформаційне забезпечення у науковому дослідженні. Наукові БД Scopus, Web of Science, Google Scholar. Наукометрія.

Джерела наукової інформації. Наукова література як джерело інформації. Форми обміну науковою інформацією. Види наукової продукції. Організація роботи з науковою літературою. Структура наукового документа. Наукові БД. Наукометрія.

Тема 8. Наукові пошукові системи. Академічна доброчесність. Вимоги до оформлення наукових публікацій.

Наукові пошукові системи: Google Scholar, Meta, BASE: Bielefeld Academic Search Engine, OAIster, SCImago Journal & Country Rank, WorldWideScience.org, DuckDuckGo, EconBiz (Virtual Library for Economics and Business Studies), EULER search engine, FreeFullPDF, Metasearch Search Engine, Microsoft Academic Search, RefSeek, Science.gov, ScienceResearch.com, CiteSeerX, Derwent Innovations Index та інші.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності. Порушення академічної доброчесності. Академічний плагіат. Фабрикація. Обман. Списування. Хабарництво. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. Оформлення списку використаних джерел. Академічне письмо.

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання - оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: модуль 1 – 30 % семестрової оцінки; модуль 2 - 30% семестрової оцінки; залік - 40% семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

1. Сайт наукової бібліотеки ХНТУСГ ім..П. Василенка: Режим доступу – <http://books.khntusg.com.ua/>
2. Електронний архів ХНТУСГ ім..П. Василенка: Режим доступу <http://dspace.khntusg.com.ua/?locale=uk>
3. Сайт ННБСГ НААНУ: Режим доступу <http://www.dnsgb.com.ua/>
4. Навчально-методичний центр «Агроосвіта»: Режим доступу <http://agroosvita-online.com.ua/>
5. Національна бібліотека України ім.. В. Вернадського: Режим доступу: – <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Національна академія аграрних наук України: Режим доступу – <http://naas.gov.ua/>
7. УКРАПРОТЕКА: Режим доступу — <http://dnsgb.com.ua/dnsgb.html>

8. АГРОПРОМ: Режим доступа – <http://agroprom-ua.com/>
9. АГРОС: Режим доступа – <http://www.cnshb.ru/>
10. AGRIS: Режим доступа – <http://agris.fao.org/>,
11. AGORA: Режим доступа – <http://www.aginternetwork.org/>,
12. EBSKO : Режим доступа – <http://www.ebsco.com/>
13. DOAJ: Режим доступа (Directory of Open Access Journals) – <http://www.doaj.org/>
14. ФГБНУ «Центральная научная сельскохозяйственная библиотека» [Электронный ресурс] : сайт. - Режим доступа: <http://www.cnshb.ru/>
15. Scopus [Электронный ресурс] : сайт. - Режим доступа: <http://elsevierscience.ru/products/scopus/>
16. Web of Science [Электронный ресурс] : сайт. - Режим доступа: <https://clarivate.com/products/web-of-science/>
17. Google Scholar [Электронный ресурс] : сайт. - Режим доступа: <https://scholar.google.com.ua/>
18. Wiley Online Library[Электронный ресурс] : сайт. - Режим доступа: <https://onlinelibrary.wiley.com/library-info/products/journals>
19. Springer Link [Электронный ресурс] : сайт. - Режим доступа: <https://link.springer.com/>